

**Święto
Konstytucji
3 Maja**

Ustawa Rządowa zwana dziś **Konstytucją 3 Maja** uchwalona została przez **Sejm Czteroletni zwany również Wielkim** w **1791 roku**.

Celem jej uchwalenia była próba reformy polskiego ustroju politycznego. Była pierwszą w Europie i drugą na świecie (po amerykańskiej z 1787 roku) bardzo nowoczesną i postępową konstytucją.

Konstytucja 3 Maja jest jednym z najważniejszych aktów w historii Polski i powodem dumy Polaków.

**W jakich okolicznościach
doszło do uchwalenia
Konstytucji 3 Maja?**

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja
nierozzerwalnie związane jest
z kryzysem demokracji szlacheckiej,
którego początek datuje się na połowę
XVII wieku.

Słynne *liberum veto* uniemożliwiało
skuteczne przeprowadzanie reform,
ponieważ przyznawało każdemu
z posłów prawo zerwania sejmu
i unieważnienia wszystkich podjętych na
nim ustaw.

XVII wiek – to również czas,
w którym w sprawy wewnętrzne
naszego państwa coraz częściej
ingerowały Rosja, Prusy i Austria, które
nieustannie dążyły do osłabienia
Rzeczypospolitej.

W 1772 r. w wyniku I rozbioru Rzeczpospolita pozbawiona została przez Rosję, Prusy i Austrię części swoich terytoriów. Wydarzenie to spowodowało, iż odżyły w Rzeczpospolitej dążenia reformatorskie. Ich celem było unowocześnienie i umocnienie państwa oraz uniezależnienie się od Rosji.

Przypięczeniem ruchu reform był Sejm Wielki, którego obrady rozpoczęły się w 1788 r.

W 3 roku obrad - 3 maja 1791 r. uchwalona została Konstytucja regulująca ustrój prawny, wytyczająca kierunek zmian i dająca nadzieję na wzmocnienie pozycji Rzeczpospolitej na arenie międzynarodowej.

**Twórcy Konstytucji
3 Maja.**

Król Stanisław August Poniatowski

**Ignacy
Potocki**, marszałek
wielki litewski
przywódca Stronnictwa
Patriotycznego, polski
polityk i działacz
patriotyczny

Hugo Kołłątaj –
ksiądz, publicysta
oświeceniowy, poeta,
geograf i historyk, od
1791 r. podkanclerzy
koronny.

**Czynny udział w
przygotowaniu Konstytucji
brał również Stanisław
Małachowski, marszałek
Sejmu Czteroletniego
i zwolennik głębokich reform
ustrojowych w
Rzeczypospolitej.**

**Najważniejsze
postanowienia
zawarte w Konstytucji
3 Maja 1791 r.**

Konstytucja 3 Maja regulowała prawa i obowiązki ogółu mieszkańców oraz zasady organizacji władzy państwowej.

Władza została podzielona zgodnie z monteskiuszowską zasadą na ustawodawczą (stanowienie prawa), wykonawczą (wykonywanie prawa) i sędziowską.

Wyrazicielem woli narodu według uchwalonej Konstytucji miał być dwuizbowy Sejm.

Zniesione zostało również *liberum veto*, a decyzje sejmu miały być podejmowane większością głosów, wprowadzono dziedziczność tronu. Ograniczona została również w znaczący sposób demokracja szlachecka poprzez odebranie prawa głosu i decyzji w sprawach państwa szlachcie, która nie była w posiadaniu żadnej ziemi.

**W skład Ustawy Rządowej –
zwanej Konstytucją 3 Maja
wchodziła preambuła oraz 11
rozdziałów:**

- I Religia panująca
- II Szlachta, ziemianie
- III Miasta i mieszczenie
- IV Chłopi włościanie
- V Rząd czyli oznaczenie władz publicznych
- VI Sejm czyli władza prawodawcza
- VII Król, władza wykonawcza
- VIII Władza sądownicza
- IX Regencja
- X Edukacja dzieci królewskich
- XI Siła zbrojna narodowa

3 maja został ogłoszony świętem już przez samych twórców Konstytucji.

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja dawało bowiem szanse na przeprowadzenie koniecznych reform oraz wzmocnienie pozycji Polski.

Wprowadzenie Konstytucji 3 Maja nie spodobało się carycy Katarzynie II.

Caryca wraz z częścią magnaterii zawiązała w Targowicy konfederację, podczas której Konstytucja 3 Maja uznana została za symbol zdrady narodowej.

Wydarzenie to doprowadziło do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji w 1792 roku, której skutkiem było obalenie Konstytucji oraz drugi rozbiór naszego państwa.

**Dzień uchwalenia
Konstytucji 3 Maja
pierwszym polskim
świętem narodowym.**

29 kwietnia 1919 r. – to dzień, w którym Sejm Ustawodawczy uznał rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja za święto narodowe odrodzonego państwa.

„Dzień trzeci maja, jako rocznicę Konstytucji 1791 r. ustanawia się w całej Rzeczypospolitej Polskiej jako uroczyste święto po wieczne czasy” –tak brzmi tekst przyjętej ustawy. W ten sposób oficjalnie wprowadzone zostało **pierwsze w historii naszego kraju święto narodowe.**

3 maja – rocznica uchwalenia Konstytucji – to niezmiernie ważna data w historii naszego kraju. Data ta przez lata zaborów, ale także po odzyskaniu niepodległości stała się symbolem walki Polaków o odzyskanie suwerenności i niezawisłości państwa.

**Jan Matejko i jego
słynny obraz
„Konstytucja 3 Maja
1791 roku”.**

Moment uchwalenia Konstytucji 3 Maja utrwalił również na swoim słynnym obrazie "Konstytucja 3 Maja 1791 roku" wybitny polski malarz Jan Matejko.

Dzieło namalowane zostało w 1891 r. w 100-tną rocznicę uchwalenia Konstytucji.

Na obrazie przedstawiony został pochód posłów z Zamku Królewskiego w Warszawie do kolegiaty św. Jana, którego celem było zaprzysiężenie z królem tekstu Konstytucji 3 Maja.

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja widziane oczyma Jana Matejki (obraz z 1891 r.)

W prezentacji wykorzystano materiały ze stron:

<https://www.archiwa.gov.pl/pl/aktualnosci/5170-229-rocznica-uchwalenia-ustawy-rz%C4%85dowej-konstytucji-3-maja>

<https://epodreczniki.pl/a/konstytucja-3-maja/D14citlTB>

Opracowanie: Szkolna Drużyna Harcerska